

P7_TA-PROV(2009)0022

Ihmisoikeusaktivistien murhat Venäjällä

Euroopan parlamentin päätöslauselma 17. syyskuuta 2009 ihmisoikeusaktivistien murhista Venäjällä

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon aiemmat Venäjästä antamansa päätöslauselmat ja erityisesti 25. lokakuuta 2006 antamansa päätöslauselman¹, joka koskee venäläisen toimittaja Anna Politkovskajan murhaa, ja 18. joulukuuta 2008 antamansa päätöslauselman ihmisoikeusaktivisteihin kohdistuneista väkivallanteoista ja Anna Politkovskajan murhaa koskevasta oikeudenkäynnistä²,
 - ottaa huomioon neuvoston puheenjohtajavaltion Euroopan unionin puolesta 12. elokuuta 2009 antaman julkilausuman tšetšenalaisen ihmisoikeuksien puolustajan Zarema Sadulajevan ja tämän puolison Alik Džabrailovin murhista,
 - ottaa huomioon Euroopan unionin ja Venäjän federaation välisen kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen, joka tuli voimaan vuonna 1997 ja jota on jatkettu odottaessa sen korvaamista uudella sopimuksella,
 - ottaa huomioon käynnissä olevat neuvottelut uudesta sopimuksesta, jolla otetaan käyttöön kattava EU:n ja Venäjän suhteita koskeva järjestelmä,
 - ottaa huomioon ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen, ihmisoikeuksien puolustajia koskevan Yhdistyneiden kansakuntien (YK) julistuksen, ja YK:n julistuksen yksilöiden, ryhmien ja yhteiskuntaelinten oikeudesta ja velvollisuudesta edistää ja suojella yleismaailmallisesti tunnustettuja ihmisoikeuksia ja perusvapauksia,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 122 artiklan 5 kohdan,
- A. toteaa, että Venäjä on Euroopan neuvoston ja Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön (Etyj) jäsenenä sitoutunut ihmisoikeuksien, perusvapauksien ja oikeusvaltion periaatteiden suojelemiseen ja edistämiseen,
- B. katsoo, että EU:n ja Venäjän tehostettu yhteistyö ja hyvät naapuruussuhteet ovat erittäin tärkeitä koko Euroopan vakauden, turvallisuuden ja vaurauden kannalta,
- C. ottaa huomioon, että EU pyrkii strategiseen kumppanuuteen Venäjän kanssa demokratian, ihmisoikeuksien ja oikeusvaltion periaatteiden muodostamien arvojen perusteella,
- D. katsoo, että ihmisoikeuksien puolustajien tilanne on heikentynyt hälyttävästi etenkin Pohjois-Kaukasiassa,

¹ EUVL C 313 E, 20.12.2006, s. 271.

² EUVL C 58 E, 12.3.2009, s. 180.

- E. katsoo, että Memorialin ja Demosin kaltaisten ihmisoikeusjärjestöjen toiminta on olennaisen tärkeää vakaan ja vapaan yhteiskunnan luomisen kannalta; katsoo, että Venäjän hallituksen olisi siten oltava ylpeä tällaisten instituutioiden merkittävästä roolista,
- F. ottaa huomioon, että murhattua toimittajaa Anna Politkovskajaa edustanut ihmisoikeusasianajaja Stanislav Markelov murhattiin 20. tammikuuta 2009 yhdessä häntä suojelemaan pyrkineen toimittaja Anastasia Barburovan kanssa,
- G. ottaa huomioon, että ihmisoikeusaktivisti Andrei Kulaginin ruumis löydettiin 10. heinäkuuta 2009 hiekkakuopalta Petroskoin läheltä kahden kuukauden kuluttua hänen katoamisestaan,
- H. ottaa huomioon, että Tšetšeniassa Memorial-järjestön toimintaa johtanut Natalia Estemirova siepattiin Groznyssa 15. heinäkuuta 2009 ja että hänet löydettiin kuolleena naapurimaasta Ingušista; ottaa huomioon, että Euroopan parlamentti vietti minuutin hiljaisuuden Natalia Estemirovan muistoksi 16. heinäkuuta 2009 pidetyssä täysistunnossa; ottaa huomioon, että Memorial-järjestön toiminta Tšetšeniassa keskeytettiin tämän murhan jälkeen,
- I. ottaa huomioon, että Moskovassa käynnistetään syyskuussa 2009 oikeudenkäynti herjaamisesta Tšetšenian presidentin Ramzan Kadyrovin nostettua kanteen Memorial-järjestön ihmisoikeuskeskuksen puheenjohtajaa Oleg Orlovia vastaan tämän annettua järjestönsä verkkosivuilla 15. heinäkuuta 2009 lausunnon, jossa hän syytti presidentti Kadyrovia osallisuudesta Natalia Estemirovan murhaan,
- J. ottaa huomioon, että humanitaarisessa Save the Generation -järjestössä työskennelleet Tšetšenian kansalaisyhteiskunnan aktivistit Zarema Sadulajeva ja hänen aviomiehensä Alik Džabrailov siepattiin 10. elokuuta 2009 toimistoistaan Groznyssa ja että heidät löydettiin seuraavana päivänä murhattuina,
- K. ottaa huomioon, että Venäjän virallisen syyttäjänviraston naamioituneet joukot tekivät 4. joulukuuta 2008 ratsian Pietarissa sijaitsevaan Memorial-järjestön tutkimus- ja tietokeskukseen ja takavarikoivat kovalevyjä ja cd-levyjä, joissa oli tietoja tuhansista Stalinin vainojen uhreista sisältänyt tietokanta; ottaa huomioon, että tietokanta palautettiin järjestölle tuomioistuimen määräyksestä,
- L. ottaa huomioon, että veroviranomaisina esiintyneet hallituksen tutkijat tarkastivat 3. syyskuuta 2009 Memorial-järjestön ihmisoikeuskeskusta johtavan Oleg Orlovin ja hänen työntekijänsä Alexander Tšerkassovin yksityisasunnot,
- M. ottaa huomioon, että Venäjän korkein oikeus määräsi 3. syyskuuta 2009 – eli kaksi kuukautta sen jälkeen kun se oli määrännyt helmikuussa vapautettujen kolmen epäillyn uudesta oikeudenkäynnistä – että vuonna 2006 tehty Anna Politkovskajan murha tutkitaan uudelleen,
- N. ottaa huomioon, että Venäjän kansalaiset ovat tehneet useita valituksia Strasbourgissa olevalle Euroopan ihmisoikeustuomioistuimelle,

1. tuomitsee varauksettomasti Venäjän ihmisoikeuksien puolustajien, asianajajien ja toimittajien vainoamisen ja heitä kohtaan tehdyt iskut ja pitää niitä erittäin valitettavina;
2. kehottaa Venäjän viranomaisia tekemään kaiken voitavansa varmistaakseen ihmisoikeuksien puolustajien suojan sellaisena kuin se on vahvistettu YK:n julistuksessa yksilöiden, ryhmien ja yhteiskuntaelinten oikeudesta ja velvollisuudesta edistää ja suojella yleismaailmallisesti tunnustettuja ihmisoikeuksia ja perusvapauksia; kehottaa erityisesti asiasta vastaavia viranomaisia luomaan olosuhteet, jotta Memorial ja muut ihmisoikeusjärjestöt voivat jatkaa toimintaansa Tšetšeniassa turvallisessa ympäristössä; pitää myönteisenä, että Pietarissa 4. joulukuuta 2008 tehdyssä ratsiassa takavarikoitu arkisto on palautettu Memorial-järjestölle;
3. kehottaa Venäjän federaation viranomaisia tutkimaan edellä mainitut murhat ripeästi, perinpohjaisesti ja tehokkaasti ja saattamaan näihin julmiin tekoihin sekaantuneet ja niistä vastuussa olevat oikeuteen;
4. korostaa, että rankaisemattomuus Tšetšeniassa synnyttää epävakautta koko Pohjois-Kaukasian alueelle;
5. ottaa huomioon sähkeen, jonka Venäjän presidentti lähetti heinäkuussa Memorial-ihmisoikeusjärjestölle vakuuttaen sitoutuvansa siihen, että Natalia Estemirovan murha tutkitaan täydellisesti;
6. pitää myönteisenä presidentti Medvedevin aloitetta kansalaisjärjestöjä koskevan lain tarkistamisesta lievittämällä eräitä rajoituksia ja helpottamalla maan kansalaisjärjestöjen rekisteröitymistä, ja odottaa, että lakiin tehdään konkreettisia parannuksia;
7. pitää myönteisenä, että Venäjän korkein oikeus päätti 3. syyskuuta 2009 avata uudelleen Anna Politkovskajan murhaoikeudenkäynnin ja tutkia uudelleen ensimmäisessä oikeudenkäynnissä vapautettujen kolmen miehen tilannetta yhtenä juttuna, joka nostetaan murhasta epäiltyä Ruslan Mahmudovia ja hänen taustallaan toimineita henkilöitä vastaan; vaatii, että kyseinen oikeudenkäynti on järjestettävä mahdollisimman pian valamiesmenettelynä ja että kaikki toimittajat ja tiedotusvälineet on päästettävä seuraamaan prosessia;
8. kehottaa nopeuttamaan EU:n ja Venäjän ihmisoikeuskuulemisia ja edellyttää, että Euroopan parlamentti, duuma, Venäjän oikeusviranomaiset ja kansalaisyhteiskunta edustavat järjestöt ja ihmisoikeusjärjestöt voivat osallistua tähän kuulemisprosessiin tehokkaasti; kehottaa Venäjää noudattamaan kaikkia velvoitteitaan Etyj:n ja Euroopan neuvoston jäsenenä, yhdistymisvapauden ja rauhanomaisten mielenosoitusten järjestämistä koskevan oikeuden kunnioittaminen mukaan lukien; korostaa, että ihmisoikeuksien suojeleminen olisi otettava omaksi kohdakseen EU:n ja Venäjän seuraavan huippukokouksen esityslistalle ja että siitä olisi tehtävä olennainen osa EU:n ja Venäjän uutta sopimusta;
9. kehottaa Venäjän viranomaisia noudattamaan kaikkia Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tekemiä ratkaisuja ja ratifioimaan Euroopan ihmisoikeussopimuksen (ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehty yleissopimus) neljännen pöytäkirjan yleissopimuksen valvontajärjestelmän muuttamisesta;

10. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle, jäsenvaltioiden parlamenteille ja hallituksille, Venäjän federaation hallitukselle ja parlamentille, Etyj:lle sekä Euroopan neuvostolle.